

Зміст

Передмова	11	
Анотація	13	
Тема 1	Вступне заняття. Методи гігієнічних досліджень. Організація навчально-дослідницької роботи студентів (НДРС) (В. Г. Бардов, Ю. І. Кундієв, І. М. Трахтенберг, В. Ф. Москаленко, С. Т. Омельчук, О. П. Яворовський, Ю. А. Рахманін, Г. І. Рум'янець, Ю. П. Пивоваров, А. М. Сердюк, М. Г. Проданчук, Г. П. Степаненко, І. І. Швайко, І. І. Нікберг)	14
Тема 2	Методи визначення інтенсивності та профілактичної дози ультрафіолетової радіації (В. Г. Бардов, С. Т. Омельчук, Є. М. Анісімов, П. В. Бардов, Н. В. Мережкіна)	34
Тема 3	Методика використання ультрафіолетового випромінювання з метою профілактики захворювань і санації повітряного середовища (В. Г. Бардов, С. Т. Омельчук, П. В. Бардов, Н. В. Мережкіна, В. І. Пономаренко)	43
Тема 4	Методика визначення і гігієнічна оцінка природного освітлення приміщень (Н. Ф. Ужва, В. Г. Бардов, І. І. Швайко)	51
Тема 5	Методи визначення і гігієнічна оцінка штучного освітлення приміщень (Н. Ф. Ужва, І. І. Швайко, В. Г. Бардов)	60
Тема 6	Методика визначення та гігієнічна оцінка температурно-вологісного режиму приміщень (М. І. Бойко, І. І. Нікберг, В. Г. Бардов, Н. В. Мережкіна, О. П. Ваврінович)	71
Тема 7	Методика визначення і гігієнічна оцінка напрямку та швидкості руху повітря (М. І. Бойко, В. Г. Бардов, Н. В. Мережкіна, О. П. Ваврінович)	84
Тема 8	Методика гігієнічної оцінки комплексного впливу параметрів мікроклімату на теплообмін людини (І. І. Нікберг, В. Г. Бардов, Г. П. Степаненко)	94
Тема 9	Методика гігієнічної оцінки клімато-погодних умов та їх впливу на здоров'я людини (В. Г. Бардов, Є. М. Анісімов, Н. В. Мережкіна, С. М. Ткаченко, П. В. Бардов, В. І. Пономаренко)	106

Тема **10** **Методика санітарно-хімічного дослідження повітряного середовища приміщень та його гігієнічна оцінка**
(М. І. Бойко, І. М. Пельо, С. Т. Омельчук, С. А. Омельчук, В. Г. Бардов, Н. В. Мережкіна, О. П. Вавріневич)

122

Тема **11** **Методика визначення концентрації CO₂ та окиснюваності повітря як показників антропогенного забруднення повітря та вентиляції приміщень**
(І. І. Нікберг, М. І. Бойко, І. І. Швайко, В. Г. Бардов, І. М. Пельо, Н. В. Мережкіна, О. П. Вавріневич)

131

Тема **12** **Методика визначення та гігієнічна оцінка запиленості повітря**
(І. М. Пельо, І. І. Швайко, М. І. Бойко, Н. В. Мережкіна, А. М. Шевченко, В. Г. Бардов, В. Я. Вітришак, В. В. Нарожнов)

138

Тема **13** **Основи запобіжного санітарного нагляду. Методика читання будівельних креслень при експертизі проектів**
(В. Г. Бардов, Ю. І. Кундісв, І. М. Трахтенберг, В. Ф. Москаленко, С. А. Омельчук, С. Т. Омельчук, О. П. Яворовський, А. М. Сердюк, М. Г. Проданчук, І. І. Нікберг, Н. Ф. Ужва, І. І. Швайко)

148

Тема **14** **Загальна методика поточного санітарного нагляду. Методи санітарно-гігієнічного обстеження об'єкта**

(В. Г. Бардов, Ю. І. Кундісв, І. М. Трахтенберг, В. Ф. Москаленко, С. А. Омельчук, С. Т. Омельчук, О. П. Яворовський, А. М. Сердюк, М. Г. Проданчук, Н. Ф. Ужва, І. І. Швайко, І. М. Пельо, Н. В. Мережкіна, О. П. Вавріневич)

161

Тема **15** **Підсумкове заняття з розділу "Загальні питання гігієни"**

(В. Г. Бардов, Г. І. Рум'янцев, Ю. П. Пивоваров, І. І. Швайко, Г. П. Степаненко, С. А. Омельчук, С. Т. Омельчук, М. І. Бойко, В. Я. Вітришак, М. П. Воронцов, І. І. Даценко)

170

Тема **16** **Методика санітарного обстеження джерел водопостачання та відбору проб води для бактеріологічного і санітарно-хімічного дослідження**
(Г. П. Степаненко, В. Г. Бардов, І. І. Швайко, С. І. Гаркавий, І. М. Пельо, М. М. Коришун, Н. Т. Музичук, Ю. А. Рахманін, В. М. Рокитський, М. В. Русаков, В. О. Прокопов, А. А. Бондаренко, А. В. Кириченко, С. С. Гаркавий)

178

Тема **17** **Методика гігієнічної оцінки питної води за даними санітарного обстеження систем водопостачання та результатами лабораторного аналізу проб**

(С. І. Гаркавий, Г. П. Степаненко, В. Г. Бардов, В. О. Прокопов, Ю. А. Рахманін, В. М. Рокитський, І. І. Швайко, І. М. Пельо, М. М. Коршун, Н. Т. Музичук, А. А. Бондаренко, А. В. Кириченко, О. П. Вавріневич, В. В. Карпенко, Н. М. Ковальчук, Ю. В. Космина, О. О. Масленко, Н. В. Сливинська, С. С. Гаркавий)

192

Тема **18** **Методика гігієнічної оцінки ґрунту за даними санітарного обстеження земельної ділянки та результатами лабораторного аналізу проб**

(Г. П. Степаненко, В. Г. Бардов, І. І. Швайко, С. І. Гаркавий, С. Т. Омельчук, Е. А. Деркачов, М. М. Коршун, Н. Т. Музичук, А. А. Бондаренко, І. М. Пельо, М. В. Русаков, Д. Г. Пушков, В. М. Рокитський, О. П. Вавріневич, В. В. Карпенко, Н. М. Ковальчук, Ю. В. Космина, Н. В. Сливинська)

210

Тема **19** **Методологічні та методичні основи та загальна схема вивчення впливу комплексу чинників навколишнього середовища на здоров'я населення**

(В. Ф. Москаленко, Ю. В. Вороненко, В. Г. Бардов, Б. П. Сучков, С. П. Бережнов, Є. М. Анісімов, Н. В. Мережкіна)

225

Тема **20** **Методика вибору зон спостереження. Методи комплексної гігієнічної оцінки стану навколишнього середовища**

(В. Ф. Москаленко, Ю. В. Вороненко, С. І. Гаркавий, В. Г. Бардов, С. П. Бережнов, С. А. Омельчук, С. Т. Омельчук, А. М. Сердюк, М. Г. Проданчук, Б. П. Сучков, Є. М. Анісімов, Н. В. Мережкіна)

239

Тема **21** **Методика розрахунку інтегрального індексу здоров'я і оцінки кількісних показників стану здоров'я населення у зв'язку зі впливом навколишнього середовища**

(Ю. В. Вороненко, В. Ф. Москаленко, Ю. І. Кундієв, І. М. Трахтенберг, А. М. Сердюк, М. Г. Проданчук, В. Г. Бардов, Б. П. Сучков, Є. М. Анісімов, Н. В. Мережкіна, Ю. А. Рахманін, В. М. Рокитський, С. П. Бережнов, М. В. Русаков, С. Т. Омельчук)

248

Тема **22** **Підсумкове заняття з розділу "Комунальна гігієна"**

(В. Г. Бардов, В. Ф. Москаленко, Ю. В. Вороненко, С. І. Гаркавий, А. М. Сердюк, Е. А. Деркачов, Г. П. Степаненко)

254

Тема **23** **Методика вивчення та оцінки харчового статусу людини**

(В. Г. Бардов, В. І. Ципріян, Л. С. Чуб, І. І. Швайко, Т. Д. Землякова, Ю. В. Космина, І. П. Козярін)

259

- Тема **24** **Методи медичного контролю за забезпеченням організму вітамінами**
(В. Г. Бардов, Е. М. Білецька, В. І. Ципріян, І. І. Швайко, Е. М. Денисенко, В. Е. Цуцков)
_____ 270
- Тема **25** **Методика розрахунку енерговитрат людини та її потреб у харчових речовинах**
(В. Г. Бардов, І. І. Швайко, В. І. Ципріян, О. В. Антонова, І. П. Козярін)
_____ 277
- Тема **26** **Методика оцінки адекватності харчування організованих колективів за меню-розкладкою**
(В. Г. Бардов, І. І. Швайко, В. І. Ципріян, Ю. В. Косміна, І. П. Козярін, А. М. Гринзовський)
_____ 288
- Тема **27** **Особливості харчування людей різних вікових груп, професій, спортсменів, хворих у стаціонарах, оздоровчих закладах**
(В. І. Ципріян, І. І. Швайко, В. Г. Бардов, Е. М. Білецька, А. М. Гринзовський)
_____ 301
- Тема **28** **Методика експертної оцінки харчових продуктів і готових страв за результатами їх лабораторного аналізу**
(І. І. Швайко, В. І. Ципріян, М. Г. Проданчук, В. Г. Бардов, Н. В. Мережкіна, С. Т. Омельчук, С. А. Омельчук, А. М. Гринзовський)
_____ 311
- Тема **29** **Методика розслідування випадків харчових отруєнь**
(В. Г. Бардов, В. І. Ципріян, І. І. Швайко, А. В. Кириченко, І. П. Козярін, О. О. Масленко, С. Т. Омельчук, С. А. Омельчук)
_____ 321
- Тема **30** **Підсумкове заняття з розділу "Гігієна харчування"**
(В. Г. Бардов, В. І. Ципріян, І. І. Швайко, Е. М. Білецька, І. П. Козярін)
_____ 329
- Тема **31** **Методика гігієнічної оцінки небезпечних і шкідливих факторів виробничого середовища та реакції організму на їх вплив. Санітарне законодавство про охорону праці**
(Ю. І. Кундієв, І. М. Трахтенберг, О. П. Яворовський, В. Г. Бардов, М. Г. Проданчук, М. І. Бойко, І. І. Швайко, А. М. Шевченко, С. Т. Омельчук, С. А. Омельчук, А. Г. Дьяченко, А. А. Калашиников, В. І. Федоренко)
_____ 332
- Тема **32** **Методика гігієнічної оцінки важкості та напруженості праці з метою профілактики перевтоми і підвищення працездатності**
(Ю. І. Кундієв, О. П. Яворовський, І. С. Вітенко, М. І. Бойко, І. І. Швайко, Д. Г. Пушков, А. Г. Дьяченко, В. А. Коробчанський)
_____ 341

- Тема **33** **Методика гігієнічної оцінки шуму та вібрації**
(*О. П. Яворовський, Є. М. Анісімов, І. І. Швайко, А. Г. Дьяченко*)
_____ 352
- Тема **34** **Медико-санітарні частини та медичні пункти промислових підприємств, профілактична спрямованість їх роботи**
(*О. П. Яворовський, А. М. Шевченко, М. І. Бойко, А. А. Калашніков, В. І. Федоренко*)
_____ 367
- Тема **35** **Методика розслідування випадків професійних захворювань та отруєнь**
(*В. Г. Бардов, О. П. Яворовський, С. А. Омельчук, С. Т. Омельчук, М. Г. Проданчук, М. І. Бойко, О. П. Вавріневич, В. В. Карпенко, А. А. Калашніков, В. І. Федоренко*)
_____ 373
- Тема **36** **Методика вивчення захворюваності працівників виробничих підприємств**
(*О. П. Яворовський, В. Г. Бардов, А. М. Шевченко, І. І. Швайко, М. І. Бойко, Н. М. Ковальчук, Н. В. Сливинська, О. В. Катрушов, В. М. Пазинич, В. Я. Уманський, В. І. Федоренко*)
_____ 381
- Тема **37** **Підсумкове заняття з розділу "Гігієна праці"**
(*О. П. Яворовський, Ю. І. Кундієв, А. М. Шевченко, В. Г. Бардов, С. А. Омельчук, С. Т. Омельчук, І. С. Вітенко, М. І. Бойко, І. І. Швайко, А. Г. Дьяченко, О. В. Катрушов, В. М. Пазинич, В. Я. Уманський, В. І. Федоренко*)
_____ 386
- Тема **38** **Методи оцінки стану здоров'я та фізичного розвитку дітей і підлітків**
(*І. В. Сергета, В. Г. Бардов, С. Т. Омельчук, М. М. Надворний, С. М. Ткаченко*)
_____ 391
- Тема **39** **Методи гігієнічної оцінки устаткування та утримання навчально-виховних установ для дітей і підлітків**
(*І. В. Сергета, І. С. Вітенко, В. Г. Бардов, В. І. Берзін, С. Т. Омельчук, А. М. Гринзовський, С. М. Ткаченко, М. М. Надворний, М. І. Мізюк*)
_____ 413
- Тема **40** **Методи вивчення вікових психофізіологічних особливостей організму дітей і підлітків. Гігієнічна оцінка режиму дня та навчально-виховного процесу учнів різних вікових груп**
(*І. В. Сергета, І. С. Вітенко, В. Г. Бардов, С. М. Ткаченко, В. А. Коробчанський, М. І. Мізюк, М. М. Надворний*)
_____ 433

- Тема **41** **Методика хімічної та фізичної експертизи предметів дитячого вжитку (іграшок та книг)**
(*М. І. Мізюк, М. М. Надворний, І. В. Сергета, С. Т. Омельчук, В. Г. Бардов, Н. В. Мережкіна, О. П. Вавріневич*) _____ 449
- Тема **42** **Методика гігієнічного контролю за організацією фізичного виховання і трудового навчання дітей та підлітків. Лікарсько-професійна консультація та медичний професійний відбір підлітків в умовах школи та поліклініки**
(*І. В. Сергета, І. С. Вітенко, В. Г. Бардов, В. А. Коробчанський, В. І. Берзін, С. М. Ткаченко*) _____ 457
- Тема **43** **Підсумкове заняття з розділу "Гігієна дітей і підлітків"**
(*В. Г. Бардов, І. В. Сергета, І. С. Вітенко, С. Т. Омельчук, В. І. Берзін, С. М. Ткаченко, М. І. Мізюк, М. М. Надворний, В. А. Коробчанський*) _____ 468
- Тема **44** **Гігієнічна оцінка розміщення та планування окремих структурних підрозділів лікарні за матеріалами проекту**
(*В. Г. Бардов, І. І. Швайко, Н. Ф. Ужва, А. М. Гринзовський*) _____ 474
- Тема **45** **Гігієнічна оцінка умов перебування хворих та гігієна праці медичних працівників у лікувально-профілактичних закладах**
(*В. Г. Бардов, І. І. Швайко, Б. А. Пластунов, А. М. Гринзовський*) _____ 485
- Тема **46** **Методи та засоби радіаційного контролю і протирадіаційного захисту працюючих із джерелами іонізуючих випромінювань та населення в місцях його проживання**
(*С. Т. Омельчук, Д. О. Ластков, І. М. Мотузков, І. М. Пельо, А. М. Гринзовський*) _____ 493
- Тема **47** **Розрахункові методи оцінки радіаційної небезпеки та параметрів захисту від зовнішнього опромінення**
(*С. Т. Омельчук, Д. О. Ластков, І. М. Мотузков, І. М. Пельо, А. М. Гринзовський*) _____ 508
- Тема **48** **Гігієнічна оцінка протирадіаційного захисту персоналу і радіаційної безпеки пацієнтів при застосуванні радіонуклідів та інших джерел іонізуючих випромінювань в лікувальних закладах**
(*С. Т. Омельчук, І. М. Мотузков, Д. О. Ластков, І. М. Пельо, А. М. Гринзовський*) _____ 525

Тема **49** **Здоровий спосіб життя та особиста гігієна. Гігієнічна оцінка миючих засобів і лазень**
(В. Г. Бардов, А. М. Шевченко, І. І. Швайко, Т. І. Зінченко, Б. А. Пластунов, В. І. Федоренко, О. В. Фера, О. І. Циганенко, С. Є. Шибанов)

536

Тема **50** **Гігієнічна оцінка тканин та побутового, виробничого, лікарняного одягу**
(В. Г. Бардов, С. А. Омельчук, С. Т. Омельчук, О. П. Яворовський, А. М. Шевченко, І. І. Нікберг, І. І. Швайко)

546

Тема **51** **Психогігієнічні основи оптимізації повсякденної діяльності людини**
(І. В. Сергета, І. С. Вітенко, В. Г. Бардов, І. І. Швайко)

559

Тема **52** **Наукові основи медичної біоритмології та хроногігієни**
(В. Г. Бардов, І. В. Сергета, І. С. Вітенко, Н. В. Мережкіна, І. І. Швайко)

569

Тема **53** **Підсумкове заняття з розділів "Гігієна лікувально-профілактичних закладів", "Радіаційна гігієна", "Особиста гігієна" та "Психогігієна"**
(В. Г. Бардов, І. В. Сергета, І. С. Вітенко, С. А. Омельчук, С. Т. Омельчук, О. П. Яворовський, І. І. Швайко, В. М. Пазинич, Б. А. Пластунов, Ю. М. Талакін, В. Я. Уманський, В. І. Федоренко, О. В. Фера, О. І. Циганенко, С. Є. Шибанов)

584

Тема **54** **Організація та проведення санітарного нагляду за польовим розміщенням військових і цивільних формувань при надзвичайних ситуаціях та під час війни**
(І. І. Швайко, М. І. Бойко, Н. Ф. Ужва, В. В. Нарожнов, Ю. М. Талакін, В. Г. Бардов)

591

Тема **55** **Організація і проведення санітарного нагляду за продовільством та безпечністю харчування військових і цивільних формувань при надзвичайних ситуаціях та під час війни**
(І. І. Швайко, В. Г. Бардов, В. І. Ципріян, М. І. Бойко, Н. Ф. Ужва)

606

Тема **56** **Організація і проведення медичної експертизи продовольства у польових умовах при надзвичайних ситуаціях та в умовах бойових дій за допомогою табельних засобів**
(І. І. Швайко, С. Т. Омельчук, М. І. Бойко, Н. Ф. Ужва, Ю. М. Талакін, В. Г. Бардов)

619

Тема **57** **Організація і проведення розвідки джерел водопостачання при надзвичайних ситуаціях та під час війни. Оцінка якості води польовими методами**
(І. І. Швайко, В. Г. Бардов, С. Т. Омельчук, І. М. Пельо, А. В. Кириченко, О. О. Масленко, Н. Ф. Ужва)

627

- Тема **58** Організація і проведення санітарного нагляду за очищенням, знезараженням, дезактивацією води у польових умовах при надзвичайних ситуаціях та під час війни
(І. І. Швайко, В. Г. Бардов, Г. П. Степаненко, С. Т. Омельчук, І. М. Пельо, А. В. Кириченко, Н. Ф. Ужва, В. В. Нарожнов, Ю. М. Талакін) _____ 633
- Тема **59** Організація та проведення санітарного нагляду за умовами праці ліквідаторів наслідків надзвичайних ситуацій
(В. Г. Бардов, І. І. Швайко, С. Т. Омельчук, О. П. Яворовський, А. М. Шевченко) _____ 642
- Тема **60** Гігієна праці особового складу військ при обслуговуванні об'єктів озброєння, військової техніки, радіолокаторних станцій
(А. М. Сердюк, І. І. Швайко, В. Г. Бардов, О. П. Яворовський) _____ 650
- Тема **61** Підсумкове заняття з розділу "Гігієна при екстремальних ситуаціях з курсом військової гігієни"
(В. Г. Бардов, О. П. Яворовський, С. Т. Омельчук, І. І. Швайко, М. І. Бойко, Н. Ф. Ужва, В. В. Нарожнов, Ю. М. Талакін) _____ 658
- Тема **62** Гігієнічна оцінка впливу тропічного клімату на умови життя, працездатність і здоров'я населення
(Б. П. Сучков, О. І. Чернова, В. Г. Бардов, І. І. Швайко) _____ 664
- Тема **63** Гігієна води та особливості водопостачання населення в умовах тропічного клімату
(Б. П. Сучков, О. І. Чернова, В. Г. Бардов, І. І. Швайко, І. М. Пельо, С. С. Гарковий) _____ 676
- Тема **64** Гігієнічні, токсикологічні та епідеміологічні проблеми харчування населення тропічних регіонів
(Б. П. Сучков, О. І. Чернова, В. І. Ципріян, І. І. Швайко, В. Г. Бардов) _____ 683
- Тема **65** Підсумкова конференція за результатами навчально-дослідницької роботи студентів
(І. І. Нікберг, В. Г. Бардов, С. Т. Омельчук, М. І. Бойко) _____ 691
- Тема **66** Методологія оцінки ризику при проведенні епідеміологічних досліджень
(Ю. І. Кузнецов, М. Г. Проданчук, Л. І. Власик, С. Т. Омельчук, А. М. Сердюк, Ю. А. Рахманін, В. М. Рокіцький, В. Г. Бардов, І. П. Колеснікова) _____ 693